

dyrkningsareal bidrager til en uundgåelig beregningsusikkerhed. For at afdække den nyeste viden på området har fødevareministeren taget initiativ til udarbejdelse af en vidensyntese herom.

4. Gældende ret

Sigtet med regulering af biavl var oprindeligt hensynet til landbrugserhvervets behov for bestøvning, hvor honningbien spiller en vigtig rolle. Bier har derfor traditionelt i reguleringshenseende været anset som tæt forbundet med planteområdet.

Hovedindholdet i den gældende lov om biavl er bekæmpelse af bisygdomme og beskyttelse af bier mod forgiftning fra plantebeskyttelsesmidler.

Loven administreres af Plantedirektoratet i snævert samarbejde med Danmarks JordbrugsForskning, mens veterinærkontrollen ved ind- og udførsel varetages af Fødevarestyrelsen under Familie- og Forbrugerministeriet.

4.1. Bisygdomsnævnet, bisygdomsinspektører, kyndige biavlere m.v.

Efter bestemmelserne i den gældende lovs § 1 bistår ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri dels af Statens Bisygdomsnævn, dels af et antal bisygdomsinspektører, tilsynsmænd og kyndige biavlere ved administration af loven.

Bisygdomsnævnet, hvis sammensætning fremgår af loven, kan efter bestemmelserne i § 3 iværksætte forsøgsarbejde med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af sygdomme hos bier. Nævnet har dog i praksis alene haft en rådgivende funktion i sager omfattet af loven.

Bisygdomsinspektører og tilsynsmænd udfører opgaver for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri som led i bisygdomsbekæmpelsen, herunder kontrolopgaver. Bisygdomsinspektørerne fungerer dermed som ministeriets repræsentanter i lokalområdet. Biavleren har pligt til at informere den lokale bisygdomsinspektør eller Danmarks JordbrugsForskning ved fund af visse sygdomme.

Til hver af landets 48 lokalområder er der udpeget en bisygdomsinspektør. Inspektørerne skal være kyndige biavlere og have været biavlere i mindst 3 år. Inspektørerne ansættes for en periode af 5 år ad gangen. Inspektørerne udfører arbejde i henhold til arbejdsordre fra Danmarks JordbrugsForskning og aflønnes i henhold til cirkulære om aflønning af bisygdomsinspektører og tilsynsmænd. Tilsynsmændene har samme baggrund som bisygdomsinspektørerne, men udfører kun arbejde for Danmarks JordbrugsForskning, når en bisygdomsinspektør rekvirerer dem til at assistere sig.

En biavl kan registreres af Fødevareministeriet som kyndig biavl efter at have gennemgået den særlige uddannelse som Danmarks JordbrugsForskning udbyder. I 2005 var der registreret ca. 900 kyndige biavlere.

Forud for enhver flytning eller overdragelse, skal bier være synet og erklæret fri for alvorlige sygdomme. Dette syn rekvireres af biavleren og fortages af en kyndig biavl, der udsteder en attest herom.

Udstedelse af attest er af privatretlig karakter, og eventuel betaling for ydelsen afregnes parterne imellem.

4.2. Bisygdomme

Bekæmpelse af sygdomme hos bier blev lovfæstet i 1908. Allerede i 1909 blev der for første gang bevilliget offentlige midler til bekæmpelse af bisygdomme.

Der er tale om et tæt samarbejde mellem offentlige og private interesser i indsatsen for bisygdomsarbejdet.

Indsatsen over for bisygdomme omfatter i dag obligatorisk syn af bier forud for flytning, hvilket medfører, at der årligt synes ca. 10 pct. af alle bifamilier. Uddannelse af kyndige biavlere, bisygdomsinspektørernes vejledning af biavleren samt pligt for biavleren til at anmelde mistanke om angreb af visse sygdomme er ligeledes en væsentlig del af bekæmpelsen. Hertil kommer Fødevareministeriets tilintetgørelse eller behandling i forbindelse med udbrud af særligt farlige sygdomme.

Den traditionelt mest frygtede sygdom er den ondartede bipest, der forårsages af en bakterie, *Paenibacillus larvae*. Bakterien er sporedannende og i det stadie særdeles robust. Den modstår almindelig rengøring, hvilket gør den vanskelig at bekæmpe. Den naturlige smittevej er ved kontakt mellem bier, f.eks. hvis raske familier røver honning fra familier, der er døde af ondartet bipest. Dog er det især genbrug af brugte vokstavler, der har ført til epidemiske situationer. I Danmark bekæmpes ondartet bipest uden brug af medikamenter, enten ved at fjerne alt yngel og voks fra bierne i to omgange, "dobbelts omsætning", eller ved tilintetgørelse af hårdt angrebne bifamilier. I de sidste 15 år har der været mellem 50 og 134 tilfælde årligt. Der var en fordobling af antallet af tilfælde i 1995. Avlsarbejdet i Danmark havde muligvis fokuseret for meget på honningproduktion, mens sygdomstolerancen var blevet forsømt. Hyppige eftersyn af de kyndige biavlere og indgriben fra bisygdomsinspektørerne i de ramte bigårde forhindrede en større epidemi, og i 2005 var antallet af tilfælde igen under 60.